

A map of Galicia, Spain, is shown in the background. Overlaid on the map are ten black silhouettes of people in various professional poses. In the center of the map, there is a green logo consisting of a square with a checkmark inside, and a stylized 'L' shape below it. The title 'Saídas Profesionais Comerciais 2010' is centered over the map. The bottom of the page features a large, abstract, flowing green graphic.

Saídas Profesionais Comerciais
2010

Edita:

Xunta de Galicia
Consellería de Traballo e Benestar
Dirección Xeral de Formación e Colocación
Instituto Galego das Cualificacións

Coordinación:

María Luisa Mallo Fernández
María José Cortés Jiménez

Equipo técnico:

Juan Cirilo Arnosa Casal
Berta Martínez Seijo
Ricardo Fernández López
Rosa Mª Fernández Fernández
Tomás González Mouriño
Esther Sánchez González
Mª Belén Yáñez Barge
Eva Uriach Masgoret
Mar Martínez Besada

Equipo auxiliar:

Mª Jesús Iglesias Ferreiro
María José Porto Pardiñas
Francisco de Cal Pose
Marta López Fernández

Dep. legal: C 3245-2008

Maquetación: Plana Artes Gráficas, S.L.

O mercado de traballo é un escenario cambiante e complexo, afectado en gran medida polas diferentes estruturas socioeconómicas que condicionan a evolución das variables laborais locais.

A realización de estudos e informes que parten da análise dos ámbitos territoriais comarcais buscan, fundamentalmente, obter unha análise máis focalizada, o que nos permite reflectir unha información máis concreta e próxima á realidade local.

Este informe, de periodicidade anual, serve de base de traballo para definir as prioridades da formación para o emprego de desempregados na nosa comunidade autónoma, tratando de acadar unha programación de cursos adaptada aos requirimentos do mercado de traballo.

A adaptación do binomio emprego- formación constitúe, pois, un obxectivo fundamental de cara a proporcionarlles aos desempregados cursos en especialidades que lles ofrezan unhas maiores probabilidades de acadar a súa inserción e/ou reinserción laboral.

Dende a Consellería de Traballo e Benestar vaise seguir traballando neste senso, co fin de fundamentar unhas políticas activas de emprego eficaces, que utilicen os recursos materiais e humanos de xeito eficiente e consigan repercutir nos galegos e galegas de xeito beneficioso.

Beatriz Mato Otero
Conselleira de Traballo e Benestar

ÍNDICE

INTRODUCCIÓN	7
CRITERIOS METODOLÓXICOS	9
PRINCIPAIS CONSIDERACIÓNS SOBRE A ANÁLISE COMARCAL	14
ANÁLISE CONTRACTUAL DAS COMARCAS	
• A CORUÑA.....	21
• LUGO	41
• OURENSE.....	57
• PONTEVEDRA	71
ANEXO: NOTA TÉCNICA	83

INTRODUCCIÓN

O Instituto Galego das Cualificacións vén desenvolvendo diversos traballos dentro da denominada área do mercado laboral galego. Neste ámbito contamos con estudos que, partindo das variables representativas do mercado de traballo, realizan unha análise a distintos niveis territoriais: autonómico, provincial ou comarcal.

As continuas peticións de información actualizada xustificaron o deseño dunha aplicación web que recolle unha serie de informes de interese realizables en distintos ámbitos temporais e territoriais. Esta aplicación, de nome “Indicadores do mercado laboral”, atópase na web da Consellería de Traballo e Benestar¹, e substitúe a maior parte dos estudos do mercado de traballo emprendidos nunha primeira fase no Instituto Galego das Cualificacións. A automatización deste tipo de estudos, meramente descritivos, permitiu desenvolver, en maior medida, outro tipo de traballos de corte máis analítico que serven para difundir unha información final elaborada a través de indicadores sintéticos.

Esta liña de estudos iniciouse co informe *Saídas profesionais comarcais*, traballo que se levou a cabo nos anos 2005 e 2006 e que serviu como base para a realización da aplicación web “**Datos sobre ocupacións**” (2007), aplicación que contén información estatística referida aos grupos ocupacionais máis contratados nos ámbitos autonómico, provincial e comarcal. Dado o interese que suscitou o seu contido, a Consellería de Traballo e Benestar decidiu incluíla dentro do Plan Galego de Estatística.

Por outra banda, as anteriores publicacións de *Saídas profesionais comarcais* tiveron unha moi boa acollida en xeral, motivo polo que o Instituto Galego das Cualificacións decidiu reelaboralo a partir do ano 2008 utilizando como traballo de base a metodoloxía e a información recollida para a mencionada aplicación.

No entanto, para ampliar e complementar a información que aparece nela, decidimos reestruturar o resultado final facendo fincapé non nas ocupacións máis contratadas nas comarcas galegas (información contida en “Datos

¹ <http://emplego.xunta.es/cualificaciones/index.jsp>

sobre ocupacións”), senón nos grupos ocupacionais que presentan unhas **mellores perspectivas laborais**. Trátase, pois, de incidir naquelas ocupacións que mostran mellores resultados nos indicadores manexados, estean ou non entre as máis contratadas na comarca, co fin de centrar a información naquelas ocupacións que obtiveron mellor situación relativa no mercado territorial local.

Coa publicación deste traballo, o Instituto Galego das Cualificacións perse- gue acadar un dos seus obxectivos prioritarios: coñecer a situación e a evo- lución do mercado de traballo galego nos distintos ámbitos territoriais co fin de comprobar cales son as ocupacións máis representativas e proporcionar- lles esa información aos profesionais do emprego, da formación e da orien- tación laboral.

CRITERIOS METODOLÓXICOS

A aplicación web “**Datos sobre ocupacións**”, citada na introdución, fai referencia aos grupos ocupacionais máis contratados en distintos ámbitos territoriais galegos, incluíndose unha pequena análise descritiva da súa situación no mercado laboral. Así mesmo, presenta unha serie de indicadores elaborados no Instituto Galego das Cualificacións que serven non só para describir, senón tamén para estudar a tendencia, o grao de ocupabilidade e a temporalidade que presentan esas ocupacións.

Para a realización de *Saídas profesionais comarcais 2010* imos partir do ámbito territorial da comarca e da última serie temporal incorporada na mencionada aplicación: 2005-2009. O informe analizará os resultados de ***todos os grupos ocupacionais con representación contractual significativa na comarca***, seleccionando os 20 que presenten mellores resultados. Para concretar este estudo, atenderemos basicamente aos indicadores de *tendencia e ocupabilidade*.

A aplicación referencia deste traballo, “Datos sobre ocupacións”, inclúe unha *nota técnica*² que explica polo miúdo tanto as variables como os indicadores calculados. Ademais, a súa inclusión dentro do Plan Galego de Estatística motivou a elaboración dun exhaustivo proxecto técnico que o avala e explica en detalle distintos aspectos como a información de base ou o procedemento de cálculo.

Sen entrar en aspectos máis metodolóxicos, imos definir os dous indicadores que sustentan a análise comarcal realizada nesta publicación:

² Véxase o anexo desta publicación, onde aparece transcrita a mencionada nota metodolóxica para facilitar o seu estudo.

- INDICADOR DE TENDENCIA

Describe a evolución contractual que unha ocupación segue ao longo dun período temporal (cinco anos), referenciando a súa situación actual coa evolución media do período inmediatamente anterior.

Este indicador, unha vez calculado, clasifica os grupos ocupacionais atendendo á seguinte gradación:

Crecemento sostido	CRECEMENTO
Crecemento relevante	
Crecemento irregular	
Estabilidade positiva	ESTABILIDADE
Estabilidade irregular	
Estabilidade	
Decremento sostido	DECRECEMENTO
Decremento relevante	
Decremento irregular	

A análise seleccionaría todos os grupos ocupacionais que presentan un **crecemento contractual** como base inicial do traballo.

• INDICADOR DE OCUPABILIDADE

Este indicador intenta medir as posibilidades que un demandante de emprego ten de atopar traballo nunha ocupación, atendendo exclusivamente ás características que presenta un mercado de traballo territorial concreto.

Refírese a unha ocupabilidade que vén dada estritamente polas condicións do mercado de traballo (contratos e demandas de emprego), sen valorar as circunstancias persoais (experiencia previa, formación...) que determinarían o grao de empregabilidade de cada demandante.

Neste caso os resultados do indicador poden ser os que seguen:

Ocupabilidade moi alta	OCUPABILIDADE DE INTERESE
Ocupabilidade alta	
Ocupabilidade media	
Ocupabilidade baixa	OCUPABILIDADE DE BAIXO INTERESE
Ocupabilidade moi baixa	

Seleccionáronse todos os grupos ocupacionais que presentan unha ocupabilidade de interese para a análise.

Unha vez recollida e ordenada toda a información, elaboráronse uns cadros de análise para cada unha das 53 comarcas, o que nos permitiu configurar un mapa de ocupacións que presentan bos resultados nos dous indicadores citados. Os resultados globais recolléronse nunha táboa co seguinte formato:

		INDICADOR DE TENDENCIA		
		CRECEMENTO SOSTIDO	CRECEMENTO RELEVANTE	CRECEMENTO IRREGULAR
INDICADOR DE OCUPABILIDADE	OL MOI ALTA	A	C	
	OL ALTA	B	D	E
	OL MEDIA			F

A ordenación foise facendo de máis a menos contratados, primándose na súa ordenación posterior na publicación a situación que ocupaban segundo o cuadrante que lle correspondía (empezando polo A ata o F). Os cuadrantes en gris non contan con ningunha ocupación en ningunha comarca, o que resulta significativo, e comprensible, dada a metodoloxía seguida no cálculo destes.

Para a agrupación final decidimos presentar a información do seguinte xeito:

- **ÓPTIMAS PERSPECTIVAS:** Cuadrante A e B.
- **BOAS PERSPECTIVAS:** Cuadrante C e D.
- **PERSPECTIVAS IRREGULARES:** Cuadrante E e F.

En definitiva, para cada comarca encaixáronse os 20 grupos ocupacionais con maior número de contratados que, ademais, cumpren co requisito mínimo de crecemento e ocupabilidade, obtendo uns cadros que nos permiten detectar as ocupacións que presentan mellores perspectivas nos mercados laborais territoriais. Algunhas das ocupacións relacionadas coinciden, en maior ou menor medida, coas que aparecen recollidas dentro das 20 con máis contratados na comarca e outras resultan innovadoras. Esta non coincidencia serve para incidir noutras ocupacións que, aínda que non representan un volume contractual tan significativo, cumpren coas condicións precisas para ser consideradas ocupacións relevantes pola súa traxectoria nos últimos cinco anos.

Esta análise non resulta concluínte, como toda análise meramente cuantitativa, aínda que si pode resultar útil ao dar unha visión máis sintética do mercado de traballo, podendo servir como base para emprender outros estudos máis cualitativos que determinen o grao de significación real destas nas distintas comarcas galegas.

• OUTRAS CONSIDERACIÓNS METODOLÓXICAS

- ❖ O número mínimo de contratados necesario para a súa consideración nesta análise varía segundo a comarca, de xeito que, nalgúns casos, o volume contractual co que traballamos é pouco representativo na creación de emprego, aínda que en termos relativos apareza como relevante.
- ❖ Os grupos de ocupacións con compoñente artística (valla como exemplo o recorrente grupo de compositores, músicos e instrumentistas) non son considerados neste traballo, xa que a súa propia connotación específica non os converte en saídas profesionais tradicionais. O resto dos grupos, sen excepción, entran na consideración analítica, aínda que algúns referidos a sectores como educación fagan referencia expresa ao emprego público e non tanto á creación de emprego local.
- ❖ O mapa que acompaña cada comarca serve non só para coñecer visualmente os concellos que integran cada comarca, senón tamén para *resaltar o peso que cada concello ten con respecto á contratación comarcal.*

PRINCIPAIS CONSIDERACIÓNS SOBRE A ANÁLISE COMARCAL

A. Principais conclusións xerais

O primeiro dato salientable é a diversidade dos mercados de traballo locais, vinculada ás propias características socioeconómicas de cada ámbito territorial galego.

Así mesmo, o feito de analizar os grupos ocupacionais con mellores resultados relativos, e non os de maior contratación, fai que xurdan **novas ocupacións de interese**, algunhas delas vinculadas aos novos filóns de emprego: servizos á dependencia, coidado de nenos, animación comunitaria, actividades físicas e deportivas, e servizos de protección e seguridade.

Outra circunstancia salientable na publicación deste ano é a **menor afluencia de ocupacións que presentan un crecemento sostido** nos últimos cinco anos analizados (2005-2009), circunstancia que se reproduce incluso nas áreas metropolitanas.

Os vinte grupos ocupacionais relacionados en cada comarca xorden como resultado da aplicación dos indicadores utilizados, mostrando en todos os casos, unha perspectiva de emprego que vén notablemente condicionada pola evolución das contratacións en cada comarca.

O grupo de ocupacións que mostran perspectivas irregulares presentan unha maior incerteza no mercado de traballo local, mentres que os outros dous grupos mostran crecementos sostidos ou relevantes. Se comparamos a porcentaxe de grupos ocupacionais en ambos os dous casos, a situación sería a que segue:

PORCENTAXE DE OCUPACIÓNS CON PERSPECTIVAS ÓPTIMAS E BOAS FRONTE ÁS DE PERSPECTIVA IRREGULAR³

Menos do 25%	A Fonsagrada, A Limia, Terra de Trives.
Desde o 25% ata o 50% (non incluído)	A Barcala, Fisterra, Ordes, Ortegal, Terra de Melide, Xallas, A Ulloa, Os Ancares, Meira, Quiroga, Sarria, Terra Chá, Terra de Lemos, Baixa Limia, O Carballiño, O Ribeiro, Terra de Caldelas, Terra de Celanova, Viana, A Paradanta, Caldas, O Baixo Miño, Tabeirós-Terra de Montes.
Desde o 50% ata o 75% (non incluído)	Arzúa, Barbanza, Bergantiños, Eume, Ferrol, Muros, Noia, O Sar, A Mariña Central, A Mariña Occidental, A Mariña Oriental, Lugo, Allariz-Maceda, Ourense, Valdeorras, Verín, Deza, O Morrazo, Pontevedra, Terra de Soneira, Chantada, O Condado.
75% ou máis	Betanzos, A Coruña, Santiago, Vigo, O Salnés.

Dentro das cinco comarcas máis destacadas, cómpre salientar a influencia económica que a comarca da Coruña representa sobre á veciña de Betanzos, o que pode motivar en parte os bos resultados obtidos nesta. Cómpre salientar que non aparece ningunha de Lugo e Ourense.

En Lugo, os mellores resultados relativos obtéñense na propia comarca de Lugo e nas Mariñas; en Ourense destacan a comarca de Valdeorras, Verín, Allariz-Maceda e Ourense.

Paralelamente, os peores resultados aparecen concentrados tamén en Lugo e Ourense: A Fonsagrada, A Limia e Terra de Trives.

Debemos resaltar neste punto o feito de que o volume de contratados, en xeral, diminúe no último ano, polo que os resultados obtidos vía indicadores do mercado de traballo nos proporcionan ratios que, nalgúns casos, parten de contratacións pouco significativas en termos absolutos.

³ A porcentaxe referida calcúlase *dividindo o número de grupos ocupacionais con perspectivas óptimas e boas entre o número de grupos con perspectiva irregular*.

B. Breve comparativa entre os resultados das comarcas metropolitanas co resto das comarcas galegas

Consideramos oportuno tratar de extraer conclusións distinguindo entre os resultados das sete comarcas metropolitanas (A Coruña, Ferrol, Santiago, Lugo, Ourense, Pontevedra e Vigo) comparativamente co resto das comarcas galegas, ao entendermos que as características socioeconómicas e demográficas destas constitúen de seu unha importante diferenciación que xustifica unha análise desagregada:

1. Como primeiro apuntamento, cómpre destacar que se aprecia de xeito xeral **un acercamento de resultados con respecto a outros anos**. Ambas as dúas zonas concéntranse especialmente na familia de servizos socio-culturais e á comunidade, administración e xestión, e, en menor medida, na agraria.
2. A actual situación económica repercute claramente na caída do emprego da construción (lixeramente atenuada polo investimento en obra pública) e en sectores habituais como o de transportes e o comercio (este ano desaparece incluso nas áreas metropolitanas). Como novidade, hai que destacar tamén a caída da área de restauración nas grandes cidades.
3. Seguindo con esta liña de análise, imos tratar de sinalar aquelas ocupacións que aparecen con mellores perspectivas⁴ en ambos os dous planos territoriais de análise, tentando aglutinar os resultados parciais (destacamos en negra aqueles grupos ocupacionais onde atopamos coincidencia):

⁴ Por mellores perspectivas entendemos aqueles grupos ocupacionais máis repetidos polo seu crecemento sostido ou relevante nas distintas comarcas galegas.

OCUPACIÓNS DESTACADAS CON MÁIS FRECUENCIA

ÁREAS NON METROPOLITANAS	ÁREAS METROPOLITANAS
<ul style="list-style-type: none"> • Asistentes domiciliarios • Camareiros, barmans e asimilados • Empregados para o coidado de nenos • Peóns de obras públicas e mantemento de estradas, presas e construcións similares • Cociñeiros e outros preparadores de comida • Auxiliares administrativos con tarefas de atención ao público non clasificados anteriormente • Animadores comunitarios • Traballadores cualificados por conta allea en hortas, viveiros e xardíns • Peóns agrícolas • Secretarios administrativos e asimilados • Bañista-socorrista • Condutores de maquinaria de movementos de terra e equipos similares 	<ul style="list-style-type: none"> • Animadores comunitarios • Outros diversos profesionais do ensino • Auxiliares administrativos con tarefas de atención ao público non clasificados anteriormente • Asistentes domiciliarios • Empregados para o coidado de nenos • Peóns de obras públicas e mantemento de estradas, presas e construcións similares • Técnicos de educación infantil • Outros traballadores das obras estruturais da construción • Telefonistas • Peóns agrícolas • Enfermeiros • Secretarios administrativos e asimilados

A partir da relación anterior podemos extraer unha serie de comentarios centrándonos tanto nas similitudes como nas diferenzas:

Grupos ocupacionais coincidentes:

- ❖ **SERVIZOS SOCIOCULTURAIS E Á COMUNIDADE:** Esta familia aparece fortemente representada en ocupacións incluídas dentro dos novos filóns de emprego: *asistentes domiciliarios, empregados para o coidado de nenos, e animadores comunitarios*. Nas áreas metropolitanas aparecen, a maiores, os técnicos en educación infantil, indicando un grao de cualificación maior na área de atención á infancia con respecto aos resultados reflectidos nas comarcas non metropolitanas⁵.
- ❖ **ADMINISTRACIÓN E XESTIÓN: “Auxiliares administrativos con tarefas de atención ao público non clasificados anteriormente”;** en sentido estrito, este grupo fai referencia aos axentes xudiciais e/ou alguacís; non obstante, a inexistencia dun código SISPE que faga referencia expresa a “auxiliar administrativo” fai nos supoñer que son rexistrados neste grupo ocupacional os contratos referidos a esta ocupación e non tanto os referidos aos axentes xudiciais; tamén aparecen salientados os **“secretarios administrativos e asimilados”**.
- ❖ **OBRAS PÚBLICAS:** A posta en marcha do coñecido como PLAN E en Galicia, proveniente do Fondo Estatal de Investimento Local, constátase no aumento das contratacións nos **peóns de obras públicas e mantemento de estradas, presas e construcións similares**.
- ❖ **AGRARIA:** O sector agrario aparece presente no conxunto de Galicia, aínda que se concentra fundamentalmente nas actividades de peonaxe. Nas áreas non metropolitanas cobra importancia o grupo ocupacional de **traballadores cualificados por conta allea en hortas, viveiros e xardíns**.

⁵ Hai un número de comarcas non metropolitanas que presentan boas perspectivas de emprego na ocupación de técnico en educación infantil: Terra de Soneira, A Mariña Central, A Mariña Oriental, O Condado, O Morrazo e O Salnés; no entanto, hai outros grupos ocupacionais que saen destacados de xeito máis xeneralizado.

Diferenzas que cómpre destacar

- ❖ **HOSTALARÍA E TURISMO:** A área de restauración perde presenza nas áreas metropolitanas (agás en Pontevedra e, en menor medida, en Santiago e Ourense). Nas zonas non metropolitanas seguen aparecendo, de xeito xeneralizado, as boas perspectivas tanto dos “**cociñeiros e outros preparadores de comida**” como dos “**camareiros, barmans e asimilados**”.
- ❖ **EDUCACIÓN:** “**Outros diversos profesionais do ensino**”, este grupo ocupacional ten unha importante presenza nas áreas metropolitanas. Fai referencia a orientadores escolares e formadores ocupacionais e vaise consolidando nestas áreas. Nas áreas non metropolitanas diminúe as súas perspectivas de emprego con respecto a anos anteriores.
- ❖ **SANIDADE:** Nas áreas metropolitanas aparece fortemente representado o grupo dos **enfermeiros**.

C. Caracterización da situación nas sete grandes cidades galegas: A Coruña, Lugo, Ourense, Pontevedra, Vigo, Santiago de Compostela e Ferrol

Por nivel de cualificación:

A comarca que presenta unhas mellores perspectivas para o emprego cualificado é a de Santiago, e en áreas diferenciadas como: educación, turismo, informática e química. Na comarca de Vigo aparecen salientadas a rama de educación e a organización e administración de empresas; en Ferrol, sanidade e educación; na de Ourense: educación, sanidade e os educadores sociais. Tanto Lugo como Pontevedra apenas destacan polos seus resultados en empregos cualificados, agás na repetida área educativa, que resulta a de mellores resultados a nivel xeral.

Análise por familias formativas:

As familias profesionais máis presentes no conxunto das áreas metropolitanas son as de servizos á comunidade e persoais, educación e administración e xestión, en detrimento da hostalaría, que diminúe a súa presenza con respecto aos resultados de anos anteriores.

Como novidade, podemos destacar tamén a relevancia doutras ramas produtivas, como a sanidade e o sector agrario, que tamén destacan no conxunto das comarcas.

O ciclo recesivo da construción segue patente, aparecendo destacada unicamente a ocupación de “peón de obras públicas e mantemento de estradas, presas e construcións similares” e, en menor medida, a de “outros traballadores das obras estruturais da construción”.

En definitiva, se dentro das áreas metropolitanas atopamos diferenzas significativas, o certo é que o mercado laboral galego mostra distintas perspectivas laborais, fundamentadas nas propias características socioeconómicas que configuran, e condicionan, o desenvolvemento dos mercados de traballo comarcais.